

בס"ד. יום ב' דראש השנה, ה'תש"ל

(הנחה בלתי מוגה)

ובחודש השביעי באחד לחודש מקרא קודש יהי לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהי לכם¹, ואיתא במדרש² באחד (לחודש) זה אברהם, שנאמר³ אחד הי' אברהם, מקרא קודש זה יעקב, שנאמר⁴ שמע אלי יעקב וישראל מקוראי, יום תרועה זה יצחק, שנאמר⁵ וירא והנה איל. וצריך להבין, הרי סדר האבות הוא אברהם יצחק ויעקב, ולמה בכתוב זה מקדים מקרא קודש (זה יעקב) לפני זכרון תרועה (זה יצחק). וביותר יוקשה, שהרי בפרשת אמור⁶ (שעליו דרשו באחד זה אברהם כו') כתיב בחודש השביעי באחד לחודש גו' זכרון תרועה מקרא קודש, והיינו, שבענין זה גופא רמז הכתוב את האבות כסדרן, ולמה בפרשת פינחס נאמר מקרא קודש שרומז על יעקב לפני זכרון תרועה שרומז על יצחק. אך הענין הוא, כפי שמבאר הצ"צ באוה"ת⁷, שכיון שהפסוק שבפרשת פינחס הוא בנוגע לענין המוספין (ועשיתם עולה וגו'⁸, ופסוקים אלו אומרים בתפלת מוסף דר"ה וקורין בהמפטיר דר"ה), ומוספין באים מבחי' יוסף⁹, לכן הקדים הכתוב יעקב ליצחק, כי אלה¹⁰ תולדות יעקב יוסף.

(ב) **והנה** בענין השייכות של האבות להפסוק בחודש השביעי, איתא במדרש שם, משל לבן מלכים שהי' לו דין בפני אביו, אמר לו אביו, אם אתה מבקש לזכות לפני בדין ביום הזה כו' (היינו שהאב עצמו מלמד את בנו איך שיזכה בדין), כך אמר הקב"ה לישראל, בני, אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום הזה, תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין, באחד זה אברהם וכו', ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין, בחודש השביעי. וצריך להבין, מהו החידוש במה

6 כג, כד.	1 פינחס כט, א.
7 דרושים לר"ה ע' א'רפח.	2 ויק"ר פכ"ט, ז (בשינוי הסדר. וכ"ה גם
8 פינחס שם, ב ואילך.	ברד"ה ובחודש השביעי תר"ל (סה"מ תרכ"ט
9 "כמ"ש בפרדס [שער ערכי הכינויים]	ס"ע שנ ואילך).
ערך מוסף" (אוה"ת שם).	3 יחזקאל לג, כד.
10 וישב לו, ב.	4 ישעי' מח, יב.
	5 וירא כב, יג.

שמזכירין זכות אבות בחודש השביעי דוקא (כלשון המדרש, ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות כו' בחודש השביעי), הרי גם בתפלות שבכל ימי השנה (ג' פעמים בכל יום, ולפעמים גם ד' וה' פעמים) מזכירים זכות אבות בהתחלת התפלה, בהקדמה להבקשות שבתפלה, וא"כ מהו החידוש שבהזכרת זכות אבות בר"ה דוקא. וביותר יוקשה, שבתפלה שבכל יום מזכירין זכות אבות בפירוש, אלקי אבותינו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, משא"כ הזכרת זכות אבות שבר"ה היא רק ברמז, ועד שצריך להביא רא' מפסוקים אחרים שבאחד זה אברהם ומקרא קודש זה יעקב וזכרון תרועה זה יצחק, וא"כ, מהו החידוש בהזכרת זכות אבות שבר"ה, שהיא רק ברמז, על הזכרת זכות אבות בפירוש בהתפלות שבכל יום.

אך הענין הוא, שהמעלה בהזכרת זכות אבות בר"ה היא, שיום ר"ה עצמו הוא המציאות של האבות, אברהם יצחק ויעקב, והיינו, שאין זה כמו הזכרת זכות אבות בהתפלות שבכל יום שהו"ע של זכרון בעלמא, אלא באופן שהיום דר"ה עצמו הוא המציאות של האבות אברהם יעקב ויצחק, וכלשון המדרש באחד זה אברהם, והיינו, שאחד לחודש, היום דר"ה, הנה יום זה עצמו הוא אברהם, וכן מקרא קודש זה יעקב, וזכרון תרועה זה יצחק.

אמנם הא גופא צריך ביאור, מהי השייכות דר"ה להאבות, עד שהיום דר"ה עצמו זה אברהם וכו'. דהנה, השייכות של הזכרת אבות לתפלת כאו"א מישראל בכל יום, היא, לפי שכאו"א מישראל הולך בדרכי אבותיו אברהם יצחק ויעקב. וכידוע¹¹ ההפרש שבין האבות להשבטים, שאין קורין אבות אלא לשלשה¹², כי בענין השבטים יש חילוקים, וכל שבט במסילתו יעלה¹³, שאלו שהם משבט ראובן, עבודתם היא בהקו של ראובן, וכן בנוגע לשבט שמעון, לוי ויהודה וכו', משא"כ בנוגע להאבות, הנה בכאו"א מישראל צריך להיות ענינם של כל האבות. וע"פ הידוע מ"ש כ"ק אדמו"ר הזקן¹⁴ שהציוויים שבתורה נאמרו בלשון כזה שמתפרש גם בלשון הבטחה, והיינו שהציווי עצמו הוא הבטחה, הרי כן הוא גם בהאמור שבכל אחד מישראל צריך להיות מענינם של כל האבות, שזה עצמו הוא הבטחה שיש בכל אחד מישראל ענינם של כל האבות,

13 ראה פרי עץ חיים בהקדמה לשער א. עמק המלך שער עולם הבריאה פ"א (בהגהה). שער הכולל בהקדמתו. וש"נ.
14 ראה תו"א תשא פו, ג. ועוד.

11 תו"א ר"פ וראא. וראה גם לקו"ש ח"ו ע' 11 הערה 39. שם ע' 304. לקו"ש ח"י ע' 97. ועוד.
12 ברכות טז, ב.

וכמבואר בתניא¹⁵ שבכל אחד מישראל יש בהעלם אהבה ויראה וענפיהן הבאים לו בירושה מהאבות, וענין זה הוא לא רק בהעלם, אלא באופן שבא גם בגילוי, שלכן הנה כאו"א מישראל אינו רוצה ואינו יכול (ניט ער וויל און ניט ער קען) להיות נפרד ח"ו מאלקות¹⁶. וכיון שבכל אחד מישראל ישנו מענין האבות, לכן מזכירים עבור כאו"א מישראל את זכות האבות. וענין זה שייך גם לר"ה, דכיון שכל אחד מישראל הולך בדרכי אבותיו אברהם יצחק ויעקב, לכן מועיל זכותם לכאו"א מישראל, שנמשך לו רב טוב בריבוי מופלג, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה¹⁷, וכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה. אבל עדיין צריך להבין מהי השייכות המיוחדת של ר"ה להאבות, שהיום דר"ה עצמו הוא המציאות של האבות, באחד זה אברהם וכו'.

ג) והענין בזה¹⁸, דהנה, פירוש הכתוב אחד הי' אברהם הוא שאברהם פעל ענין אחדות הוי' בעולם, וכמ"ש¹⁹ ויקרא שם בשם הוי' אל עולם, א"ת ויקרא אלא ויקריא²⁰, היינו, שאברהם הודיע בכל העולם שהקב"ה הוא אל-עולם (לא אל-העולם, אלא אל-עולם), שהעולם עצמו הוא אלקות²¹. וזהו באחד זה אברהם שנאמר אחד הי' אברהם, כי ענינו של אברהם להמשיך אחדות הוי' בעולם, נתחדש בר"ה, באחד לתודש, וכידוע²² שבר"ה (יום ברוא אדה"ר²³) אמר (אדה"ר) הוי' מלך גאות לבש גוי'²⁴, שהודיע בכל הבריאה כולה אשר הוי' מלך, ואמר באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושנו²⁵. וכן הוא בר"ה שבכל שנה ושנה, שביום זה נמשך ענין אחדות הוי' בעולם.

וזוהו גם מקרא קודש זה יעקב²⁶, שבכל ר"ה נמשך ענין בחי' יעקב. דהנה, יעקב אותיות יבקע²⁷, שלכן איתא בזהר²⁸ יעקב אמר אז

(15) פרק יח.
 (16) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' שפד (הועתק ב"היום יום" כה תמוז). ע' תקמז (הועתק ב"היום יום" כא סיון). ד"ה באתי לגני ה'ש"ת פ"ג ד (סה"מ ה'ש"ת ע' 115. ע' 117). ועוד.
 (17) ע"פ ברכה שלישית דברכת המזון.
 (18) בהבא לקמן — ראה ד"ה ובחודש השביעי תר"ל ע' שנו. וראה גם אוה"ת שופטים ע' תתנ ואילך.
 (19) וירא כא, לג.
 (20) סוטה י, סע"א ואילך.
 (21) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. המשך תער"ב ח"א פקל"ג. ועוד.
 (22) ראה פדר"א פ"א. זהר ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור. תקו"ז תנ"ו (צ, ב).
 (23) ראה ר"ן לר"ה טז, א. חדא"ג מהרש"א שם. וראה לקו"ת נצבים מז, ג. ועוד.
 (24) תהלים צג, א.
 (25) שם צה, ו.
 (26) ראה אוה"ת דרושים לר"ה ס"ע א'רפז ואילך.
 (27) ראה עץ חיים שער הכללים פ"י. שער לב (שער הארת המוחין) פ"א. ובכ"מ.
 (28) ח"ג קד, א.

(21) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג.
 (22) ראה פדר"א פ"א. זהר ח"א רכא, ב.
 (23) ראה ר"ן לר"ה טז, א. חדא"ג מהרש"א שם. וראה לקו"ת נצבים מז, ג. ועוד.
 (24) תהלים צג, א.
 (25) שם צה, ו.
 (26) ראה אוה"ת דרושים לר"ה ס"ע א'רפז ואילך.
 (27) ראה עץ חיים שער הכללים פ"י. שער לב (שער הארת המוחין) פ"א. ובכ"מ.
 (28) ח"ג קד, א.

יבקע כשחר אורך²⁹. וכפי שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור דרושי סוכות³⁰, שזהו מה שהקו בוקע את הצמצום. וכיון שבקיעת הצמצום היא מצד בחי' האור שלמעלה מהצמצום, לכן יש בזה מעלה גם על האור דבחי' אברהם, כי, האור הנמשך ע"י אברהם, אף שהי' באופן דויקריא כו', מ"מ, אור זה לא חדר בעולם (דער אור האָט ניט דורכגענומען און ניט דורכגעדרונגען די וועלט) בפנימיות, משא"כ ע"י יעקב נמשך האור בעולם בבחי' פנימיות, וכמ"ש³¹ תתן אמת ליעקב, שיעקב הוא בחי' אמת לאמיתו, והאור שנמשך על ידו הוא בבחי' קיום. ואף שתתן אמת ליעקב בא דוקא אחרי בחי' חסד לאברהם, מ"מ, יש מעלה ביעקב על בחי' חסד לאברהם, שדוקא יעקב הוא בחי' אמת, כיון שדוקא על ידו נמשך האור בכל מקום ומקום, ובאופן שבכל מקום הוא בשוה, שזהו"ע בחי' אמת, וכידוע³² שיעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה³³, והיינו לפי שיעקב נמשך מבחי' האור שלמעלה מהצמצום כנ"ל, וכיון שבאור זה לא שייך ענין ההתחלקות, לכן המשכת אור זה הוא בכל מקום בשוה. וזהו מקרא קודש זה יעקב, דמקרא קודש פירוש זמינין מקדש³⁴, דקודש מלה בגרמי³⁴, והיינו שהוא מובדל מבחי' יומין, והוא האור שלמעלה מהצמצום, וענינו של יעקב הוא שקורא וממשיך גם מבחי' אור זה. וזוהי השייכות דר"ה ליעקב, כי בכל ר"ה נמשך מבחי' אור זה, שהרי ידוע³⁵ שבכל ר"ה חוזרים הדברים לקדמותם, וא"כ מובן שהמשכה שבר"ה הוא מבחי' שרש הראשון כו'. ובפרט ע"פ המבואר באגה"ק³⁶ שבכל ר"ה נמשך אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה [ומזה מובן שבר"ה זה נמשך אור עליון יותר שלא הי' גם בזמן בית ראשון ובזמן דקיימא סיהרא באשלימותא³⁷]. וזהו מקרא קודש זה יעקב, שכל ר"ה הוא בחי' מקרא קודש, המשכה מבחינת קודש מלה בגרמי, שזהו ענינו של יעקב.

וזהו גם זכרון תרועה זה יצחק. ובהקדים מ"ש בירושלמי³⁸ כתוב אחד אומר⁶ שבתון זכרון תרועה (ולא תרועה ממש), וכתוב אחד אומר¹

-
דא"ח ריז, א ואילך.	(29) ישעי' נח, ח.
(35) ראה פרי עץ חיים ושער הכוונות שער ר"ה. סידור האריז"ל במקומו. ובכ"מ. לקר"ת נצבים נא, ב. ובכ"מ.	(30) רנו, סע"ד ואילך.
(36) סימן יד.	(31) מיכה ז, כ. וראה תניא אגה"ק ס"ו. לקר"ת מטות פג, סע"ג. ועוד.
(37) זהר ח"א קנ, א. רכה, ב. ח"ב פה, א.	(32) ראה זח"ב נא, ב. קעה, ב. לקר"ת שה"ש יג, סע"א ואילך.
וראה שמו"ר פט"ו, כו.	(33) ע"פ תרומה כו, כח. ויקהל לו, לג.
(38) ר"ה פ"ד ה"א.	(34) זהר ח"ג צד, א. נתבאר בסידור עם

יום תרועה יהי לכם, לא קשיא, כאן ביו"ט שחל להיות בשבת, כאן ביו"ט שחל להיות בחול. אמנם, לפי המבואר בבבלי³⁹ שמה שאין תוקעין בר"ה שחל להיות בשבת הוא רק מדרבנן, אבל מדאורייתא תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, יוקשה מ"ש זכרון תרועה. ומבאר הצ"צ⁴⁰, שהתקיעה שתוקעים בשבת היא רק זכרון תרועה, כי, תרועה מורה על מדת הדין, ובשבת שאז מתבטלים כל הדינים (כמ"ש בכגונא⁴¹), אזי התקיעה היא רק בחי' זכרון תרועה. וזהו גם ענין זכרון תרועה זה יצחק, כי, קריאת שם יצחק הוא ע"ש צחוק עשה לי אלקים⁴², שהו"ע התענוג, ומצד המשכת התענוג נעשה מיתוק הגבורות. וכאשר הגבורות נמתקים בחסדים, אזי הם טובים יותר מהחסדים עצמם, כמבואר בסידור ד"ה להבין ענין תקיעת שופר עפ"י כוונת הבעש"ט ז"ל⁴³, לפי שהשפעה שמבחי' הגבורות דוקא היא באופן של תגבורת כו'. ובפרט לפי מ"ש⁴⁴ ישחק בשין, שזה מורה על לע"ל⁴⁵, אז ימלא שחוק פיננו⁴⁶, שאז תהי' ההשפעה בתגבורת גדולה יותר⁴⁵. אך גם עכשיו ההשפעה שמבחי' הגבורות (בחי' יצחק) היא בתגבורת עצומה, שלכן דוקא בברכת יצחק כתיב⁴⁷ ויתן לך האלקים (דוקא) מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, דקאי הן על הברכה מטל השמים ומשמני הארץ כפשוטם בגשמיות, והן כפי שהם ברוחניות הענינים, כמארז"ל⁴⁸ מטל השמים זה מקרא ומשמני הארץ זה משנה ורוב דגן זה תלמוד וכו'. וזוהי המעלה שבזכרון תרועה זה יצחק גם לגבי באחד זה אברהם וגם לגבי מקרא קודש זה יעקב, כי עיקר ההשפעה היא ע"י יצחק, שעל ידו דוקא באה ההשפעה באופן של תגבורת כו', כנ"ל.

וזוהו ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות בחודש השביעי דוקא, שזהו ענין נעלה יותר מהזכרת זכות אבות שבתפלות שבכל ימי השנה, כי הזכרת זכות אבות שבר"ה אינה רק זכרון בעלמא, אלא שבר"ה הוא המציאות של האבות אברהם יצחק ויעקב, וכדאייתא בזהר⁴⁹ שאברהם אחיד מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ויצחק באמצע. וזהו גם הסדר דתרת", שב' הפשוטות הם אברהם ויעקב, ותרועה שבאמצע הוא בחי' יצחק⁵⁰.

(39) ר"ה כט, ב.	(45) ראה סידור עם דא"ח כח, ד.
(40) אוה"ת דרושים לר"ה ס"ע א'שה.	(46) שם קכו, ב. וראה ברכות לא, א.
(41) זח"ב קלה, ב.	(47) תולדות כז, כח.
(42) וירא כא, ו.	(48) ב"ר פס"ו, ג.
(43) רמז, א ואילך.	(49) ח"ג ק, רע"א.
(44) תהלים קה, ט.	(50) אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שו.

(ד) אך עדיין צריך להבין, שהרי ידוע ומבואר בכ"מ⁵¹ שהאבות הם בבחי' עולם האצילות, וזהו שהאבות הן הן המרכבה⁵², היינו שהם מרכבה לבחי' שלמעלה מאצילות, אבל האבות עצמם הם בבחי' האצילות (ובפרט שאח"כ נמשכו גם בכי"ע), ולכאורה, איך יתאים ענין זה עם המבואר לעיל בענין באחד זה אברהם שנאמר אחד זה אברהם, שענינו של אברהם הוא בחי' האחדות, שזהו"ע שלמעלה מאצילות, דכיון שבאצילות יש התחלקות עשר ספירות, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר⁵³, הרי אין זה ענין האחדות. ואף שאצילות הוא עולם האחדות⁵⁴, דאיהו וחייה חד איהו וגרמוהי חד⁵⁵, הרי ידוע⁵⁶ שיש הפרש בין היחוד שבחייהו להיחוד שבגרמוהי, והיינו שגם בענין ד"חד" גופא מחלקים בין חייהו לגרמוהי, וא"כ אין זה אמיתית ענין האחדות. וכן צריך להבין בענין מקרא קודש זה יעקב, שנת"ל שהו"ע הבקיעה ע"י ההמשכה מבחי' האור שלמעלה מהצמצום, והרי ענין זה הוא למעלה מעלה מבחי' אצילות, שזוהי מדריגת האבות. וכן צריך להבין בענין זכרון תרועה זה יצחק, שנת"ל שהו"ע המתקת הגבורות בחסדים, שגם ענין זה הוא למעלה מעלה מבחי' אצילות, שהרי באצילות ישנם ג' קוין חסד גבורה תפארת וכל קו הוא בפ"ע, וא"כ, הרי זה למעלה ממדריגת האבות. ואף שידוע⁵⁷ בענין בעבר הנהר ישבו אבותיכם⁵⁸, ששרש האבות הוא למעלה מאצילות, הרי זה רק בשרשם, אבל ענין האבות עצמם הוא באצילות.

(ה) **ויובן** ע"פ הידוע בענין בחודש השביעי [כפי שנתבאר ע"י כל נשיא בדורו (בנוגע לכאו"א מישראל) באותיות שלו⁵⁹], דאף ששביעי הוא בחי' בינה, מ"מ, יש בזה כל הג' רישין, ועד לבחי' עתיק (כי התגלות עתיק הוא בבינה⁶⁰), וגם בחי' פנימיות עתיק כו'. והיינו לפי שבר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותן, ולכן צ"ל ההמשכה מבחי' שרש הראשון כו'. וכידוע שההמשכה שבר"ה היא מהעצמות ממש. וזהו מ"ש⁶¹ יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה, שזהו"ע בחירת

51) ראה תו"א ויצא כד, א. לקו"ת צו יז, ב. ובכ"מ.
 52) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
 53) ספר יצירה פ"א מ"ד.
 54) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. ובכ"מ.
 55) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ.
 56) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שמו ואילך. תרנ"ג ע' רכו ואילך. תרצ"ב ע' קצו ואילך.
 57) ראה תו"א וישלח כה, א.
 58) יהושע ב, כד.
 59) אוה"ת שבהערה 7. המשך תער"ב ח"ב ע' א'פ"ט.
 60) זח"ג קעח, א. תו"א לך יא, ב. ובכ"מ.
 61) תהלים מז, ה.

העצמות⁶², כידוע שאמיתית ענין הבחירה הוא רק בהעצמות⁶³, כי, כל בחינת אור, להיותו בגדר איזה ציור, לא שייך בו אמיתית ענין הבחירה.

יש לבאר השייכות של בחי' זו להאבות, ע"פ מ"ש אדמו"ר מהר"ש בד"ה בחודש השביעי דשנת תר"ל⁶⁴ (שנאמר לפני מאה שנה), שתחילה מביא את הפירוש השני שבמדרש⁶⁵ שבחודש השביעי הוא ירחא דשבועתא שבו נשבע הקב"ה לאבותינו, וכמ"ש⁶⁶ אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, בי נשבעתי נאום הוי"ו⁶⁷. ואח"כ מביא פי' הא' במדרש, באחד לחודש זה אברהם וכו' (כנ"ל). וי"ל בביאור השייכות של ב' הפירושים, שהמשכה שע"י האבות אינה רק בחי' האצילות, אלא ההמשכה היא גם משרש האבות, בחי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם, שזהו מ"ש אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, מבחי' ימי קדם שלמעלה מבחי' ימות עולם, וגם מבחי' זו נמשך ע"י האבות לכאו"א מישראל, שיש לו שייכות גם לבחי' שרש האבות שלמעלה מאצילות.

(ו) **והענין** הוא, דהנה כנש"י כתיב⁶⁸ אתם עדי. ומבואר בכ"מ⁶⁹ שענין העדות הוא על דבר הנסתר ונעלם מעיני הכל, שהרי על דבר הידוע לכל אין צריך עדות, ואפילו על מילתא דעבידא לאגלווי לא הצריכה התורה עדות⁷⁰, אלא ענין העדות הוא (בלשון המאמר⁷¹) לגלות דבר המכוסה ונעלם שאינו נגלה לכל. וזהו שהמצוות נקראים בשם עדות⁷², כמ"ש⁷³ בדרך עדותיך ששתי, כי המצוות מורים על בחינות עליונות מאד שהם מכוסים ונעלמים, וע"י המצוות נמשכים מההעלם אל הגילוי, כמו העדים שמגלים את הדבר המכוסה ונעלם. וזהו מה שמצוות צריכים להיות מכוונים בדיוק להבחינות שלמעלה שמעידים עליהם וממשיכים אותם, כשם שהעדאת העדים צריכה להיות מכוונת בדיוק בכל הפרטים, שצריכה להיות דבר ולא חצי דבר⁷⁴, וכמו מצות ציצית, שצריך להיות בה ל"ב חוטין דוקא, לפי שהיא מעידה וממשיכה בחי' ל"ב

(62) ראה ד"ה יבחר לנו תש"ג סי"ד
(סה"מ תש"ג ע' 35).
(63) ד"ה יבחר לנו שם. לקו"ש ח"ד ע'
1309. שם ע' 1341. חיי"א ע' 5. ובכ"מ.
(64) בתחלתו (ס"ע שנ ואילך).
(65) ויק"ר פכ"ט, ט.
(66) מיכה ז, כ.
(67) וירא כב, טז.
(68) ישעי' מג, י. שם, יב. וראה זח"ג פו, א.
(69) לקו"ת פקודי ד, סע"א ואילך. ובכ"מ.
(70) ראה ר"ה כב, ב. וש"נ.
(71) ד"ה ובחודש השביעי הנ"ל (ע' שגג).
(72) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' עט ואילך. אוה"ת שופטים ע' תתמו ואילך.
(73) תהלים קיט, יד.
(74) ב"ק ע, ב.

נתיבות חכמה⁷⁵, וכן מצות תפלין, שצ"ל בה ד' פרשיות, לפי שהיא מעידה וממשיכה בחי' ד' מוחין שלמעלה⁷⁶ (כמבואר בהמאמר). וכן הוא גם בענין העדות דישראל, אתם עדי, שעל ידם נמשכים ומתגלים בחינות עליונות מאד שהם מכוסים ונעלמים. וכמבואר בד"ה ציון במשפט תפדה⁷⁷, שזהו מ"ש⁷⁸ ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל, שי"ב שבטים הם י"ב גבולי אלכסונים דז"א (בחי' מרכבתא תתאה⁷⁹), שזהו בחי' השתלשלות, אמנם כמו שעלו שבטים בבחי' שורש ומקור נשמתם בבחי' הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד, ה"ה בבחי' עדות כו'.

והענין בזה, דהנה אמרו רז"ל⁸⁰ שלשה שותפין יש באדם, הקב"ה ואביו ואמו, אביו מזריע הלובן כו', אמו מזרעת אודם כו', והקב"ה נותן בו רוח ונשמה כו', וידוע⁸¹ שג' ענינים אלו ישנם גם בנשמה עצמה, שיש בחינות בנשמה שבאים מבחי' אב ואם, ויש בחינות בנשמה שבאים מהקב"ה, שעז"נ⁸² ויפח באפיו נשמת חיים [כמ"ש בנוגע לבריאת אדה"ר בר"ה, וכן הוא גם בנשמת כאו"א מישראל, כמ"ש רבינו הזקן בתניא⁸³ שנפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש (ומביא ראי' לזה) כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים], ומאן דנפח מתוכי נפח⁸⁴. ובפרטיות יותר, הנה ישראל הוא בחי' ז"א, ששה מדות [ולכן שלימות המספר דישראל הוא ששים רבוא⁸⁵ (וזהו גם מה שישראל ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה⁸⁶)], כי ששה המדות דז"א כלולים מיו"ד, ויו"ד מיו"ד, ה' פעמים], והרי לידת המדות היא מהמוחין חכמה ובינה, שנקראים אב (חכמה, לובן) ואם (בינה, אודם). וזהו חלק האב ואם שישנו בנשמה, והוא בחי' נר"נ. אך מה שהקב"ה נותן בו נשמה, הרי זה

81 ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פט, ב. אוה"ת חנוכה ח"ז תתחסא, סע"א ואילך.

82 בראשית ב, ז.

83 רפ"ב.

84 תניא שם בשם הזהר. ראה אג"ק ח"כ ע' קלא. וש"נ.

85 ראה תניא פל"ז (מח, ב). מאמרי אדה"ז תקס"ו ס"ע קצ ואילך. תק"ע ע' זה ואילך. אוה"ת במדבר ס"ע כט ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' רסה. תרע"ח ע' שיב ואילך.

86 ראה מגלה עמוקות אופן קפו. לקו"ת בהר מא, ב. מג, ד. במדבר טז, ב. סה"מ תרח"ץ ע' רטז. וש"נ.

75 ראה זח"ג (תוספות) שא, א. בחיי שלח טו, לח. לקו"ת שלח מז, ב. סה"מ תרצ"א ע' יג. וש"נ. ובכ"מ.

76 זח"ג רסב, א. סידור עם דא"ח ו, ג ואילך. ובכ"מ.

77 דשנת תרע"ו (סה"מ תרע"ו ע' קלו ואילך). וראה גם ד"ה וטהר לבנו תשי"ז. ד"ה אלה מסעי תשי"ט (סה"מ תשי"ז ע' יד. תשי"ט ע' רמו ואילך).

78 תהלים קכב, ד.

79 ראה תו"א שבהערה 51.

80 נדה לא, א.

בחי' חי' יחידה, והעיקר הוא יחידה, שמתייחסת להקב"ה (הקב"ה נותן בו נשמה), כי יחידה קשורה ומקבלת מיחיד⁸⁷. ומזה בא כח המס"נ שישנו בכאו"א מישראל, שענין המס"נ הוא למעלה מטו"ד, והיינו לפי שנמשך מהקב"ה שלמעלה מבחי' חכמה ובינה (אב ואם). ועז"נ עדות לישראל, שענין העדות הוא לגלות דבר הנעלם, שזהו כח המס"נ שמצד בחי' היחידה (שבא מהקב"ה שלמעלה מבחי' חו"ב) שישנו בגילוי בכאו"א מישראל, ובפרט בר"ה ועשיית, וכמרוז"ל⁸⁸ עה"פ⁸⁹ דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, הא ביחיד, ויחיד אימת, אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, שבימים אלו מתגלה בחי' היחידה⁹⁰, שמקבלת מבחי' ניצוץ בורא⁸⁷, בחי' יחיד. וזהו שבר"ה הוא קירוב המאור אל הניצוץ⁹¹, והיינו, שכל ניצוץ שבכאו"א מישראל, יהי' מי שיהי', הנה בהזמן דר"ה, המאור, שהוא עצמותו ממש, הוא בקירוב אליו. וזהו דרשו הוי' בהמצאו, היינו, שהוא מוצא (ער געפינט) ענין שלמעלה מבחי' הנשמה עצמה, שזהו בחי' יחידה ויחיד כו'.

ז) וממשיך במאמר ד"ה בחודש השביעי הנ"ל⁹² בפירוש הכתוב⁹³ ע"פ שנים עדים יקום דבר, שדבר הוא בחי' מלכות⁹⁴, וכמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו⁹⁵, דבר מלך שלטון⁹⁶ [ולהעיר, שבזה יובן מ"ש במדרש⁹⁷ בחודש השביעי באחד לחודש הה"ד⁹⁸ לעולם הוי' דברך נצב בשמים, דלכאורה אינו מובן, מהי השייכות דלעולם הוי' דברך נצב בשמים לבחודש השביעי באחד לחודש, אך הענין הוא, שבר"ה הוא המשכת בחי' המלכות, שזהו"ע בדבר הוי' שמים נעשו, וזהו בחודש השביעי באחד לחודש הה"ד לעולם הוי' דברך נצב בשמים, כי בר"ה נמשך בחי' דבר הוי' לחדש את הבריאה בכל רגע ורגע, לעולם, על כל השנה], ופי' ע"פ שנים עדים יקום דבר הוא, שקיום המלכות (דבר, דבר

ספ"ה. סה"מ תרפ"ט ע' לו. תרצ"ז ע' 158.
 תרח"ץ ע' ב. ושי"נ.
 (92) ע' שנא.

(93) שופטים יט, טו.
 (94) ראה ביאורה"ז לאדמו"ר האמצעי

שופטים קכא, ד ואילך. ועם הוספות וכו' —
 ביאורה"ז להצ"צ ח"ב ע' תתרכט ואילך.

(95) תהלים לג, ו.

(96) קהלת ח, ד.

(97) ויק"ר רפכ"ט.

(98) תהלים קיט, פט.

(87) ראה לקו"ת פ' ראה כה, א. מאמרי
 אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קסט ואילך. סה"מ
 תרצ"ז ע' 56. וש"נ.

(88) ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. שם קה,
 סע"א.

(89) ישעי' נה, ו.

(90) ראה לקו"ת תבא מג, סע"ד. ספר חנה
 אריאל (להרה"ח כו' רי"א מהאמיל) פ' האזינו
 (מד, ב) — בשם אדה"ז.

(91) ראה דרך חיים יג, ריש ע"ד. כא,
 סע"ב. כד, ד ואילך. צא, א. קונטרס העבודה

אלקיננו) הוא ע"פ שני המדות חסד וגבורה, כמו שאנו רואים למטה שהנהגת המלוכה היא ע"פ שני מדות אלו, וכמ"ש⁹⁹ והוכן בחסד כסא, וכתיב¹⁰⁰ מלך במשפט יעמיד ארץ, והכוונה בזה היא לענין דמשפט איהו רחמי¹⁰¹ (כמבואר בסוף המאמר¹⁰²), שזוהי המשכה נעלית יותר גם מבחי' חסדים, כי במדת החסד אין מלכתחילה בחי' מנגד, משא"כ בחי' רחמים מהפכת גם את הגבורות לחסדים. וכמשנת"ל בענין זכרון תרועה זה יצחק, שהגבורות שבר"ה הו"ע גבורות ממותקות. וזהו ע"פ שנים עדים יקום דבר, שבנין המלכות בר"ה הוא ע"פ שני המדות חסד וגבורה כפי שנמתקת ע"י הרחמים. וזוהי גם השייכות דע"פ שנים עדים יקום דבר לענין באחד בחודש זה אברהם מקרא קודש זה יעקב זכרון תרועה זה יצחק, כי ההמשכה בר"ה היא ע"י ג' קוין של ג' האבות (וכנ"ל ס"ג) שאברהם אחיד מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ויצחק באמצע), כפי שהם בשרשם בבחי' ימי קדם שלמעלה מאצילות (כנ"ל ס"ה), וענין זה נמשך ומתגלה בכאו"א מישראל, שיש אצלו ענין העדות כו'.

ח) **ויש** להוסיף בנוגע לענין העדות בעומק יותר, ע"פ המבואר במאמר הנ"ל¹⁰³ שענין העדות קשור עם ענין הדעת¹⁰⁴, כי דעת אותיות עדות¹⁰⁵, ובזה גופא, לא רק דעת תחתון, אלא גם דעת עליון¹⁰⁶, כפי שמביא¹⁰⁷ הפסוק¹⁰⁸ (שאומרים בהפטרה דר"ה) כי א"ל דעות הוי' (ולו נתכנו עלילות), דעות תריין¹⁰⁹, שיש ב' דעות, דעת עליון ודעת תחתון, שזהו בענין ההתכוונות, ובענין העבודה הו"ע יחו"ע ויחו"ת. ובהקדים¹¹⁰, שברוב המקומות מבואר שב' דעות אלו הם בשם הוי' ושם אלקים¹¹¹, והיינו, ששם הוי' הוא בחי' דעת עליון, שלמעלה יש ולמטה אין, ושם אלקים הוא דעת תחתון, שלמטה יש ולמעלה אין (שאינו מושג). אך ממ"ש כאן כי א"ל דעות הוי', משמע, שב' הדעות (גם ד"ת) הם בשם הוי'.

הכינויים) ערך עדות. רמ"ז לוח"ג ערה, א.
קהלת יעקב ערך דעות. לקו"ת פקודי ד, ב.
106 ראה ביאורה"ז להצ"צ שם.
107 שם ס"ע שנא.
108 שמואל-א ב, ג.
109 ראה תקו"ז שם.
110 בהבא לקמן — ראה ד"ה תקעו פר"ת דלקמן בפנים (סה"מ פר"ת בתחלתו).
111 ראה לקו"ת פ' ראה כד, א. אוה"ת נ"ך ח"ב ע'תתקעב ואילך.

99 ישע"י טז, ה.
100 משלי כט, ד.
101 ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
102 ע' שנז.
103 ע' שנז.
104 ראה ביאורה"ז לאדמו"ר האמצעי ולהצ"צ שבהערה 94. אוה"ת שופטים שבהערה 72.
105 ראה זח"ג רצא, א (אד"ז). תקו"ז תיקון סט בתחלתו. פרדס שער כג (שער ערכי

יש לבאר תחילה ענין דעת עליון, שלמעלה יש ולמטה אין, דכולא קמי' כלא חשיב¹¹², דלכאורה, הרי כל מה שיותר קמי' (בקירוב יותר אל העצמות) הוא כלא יותר, וכמ"ש רבינו הזקן באגה"ק¹¹³ ד"ה קטנתי (אחר ביאתו מפ"ב), שכל שהוא קמי' יותר הוא יותר כלא ואין ואפס, ונמצא, שכל מה שהוא למעלה יותר, הוא אין יותר, וכל מה שלמטה יותר, הוא בחי' יש יותר. וא"כ, מהו הפירוש בענין ד"ע שלמעלה יש ולמטה אין.

והנה ע"פ פשוט יש לומר¹¹⁰ שזהו ההפרש בין בחי' האורות לבחי' הכלים. וע"ד הידוע¹¹⁴ בענין המספר, שלפעמים מבואר שמספר המועט הוא למעלה דוקא, וכל מה שיורד למטה מתרבה המספר, ולפעמים מבואר להיפך, שמספר המרובה הוא למעלה דוקא, וכל מה שיורד למטה מתמעט המספר, כמבואר בזהר עה"פ¹¹⁵ ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ששבע הוא בחי' ז"א, ועשרים חו"ב, ומאה הוא בחי' כתר ןוהיינו, שמספר מאה הוא בחי' הכתר כפי שנמשך בבניה, כי כתר עצמו הוא מספר אלף, וכידוע שבפנימיות הכתר הוא מספר רבבה, ובחיצוניות הכתר הוא מספר אלף, אך כאשר הכתר נמשך בבניה, אזי נמשך רק חלק עשירי מבחי' הכתר כמו שנמצא במקומו, ואז הוא במספר מאה. ובחי' חו"ב הוא חלק עשירי מבחי' הכתר (כפי שנמשך בבניה), שלכן חו"ב הם במספר עשיריות (עשרים שנה), ועד"ז בנוגע לבחי' ז"א לגבי בחי' חו"ב, שהוא במספר יחידות (שבע שנים)]. ומבואר בזה, שזהו ההפרש בין בחי' האורות לבחי' הכלים, שבבחי' האורות, כל מה שהם למעלה יותר, הם למוטה יותר, וכמו שבעקודים יש רק כלי אחד, ובאצילות יש עשר כלים כו'. ונמצא שב' ענינים הנ"ל (שלפעמים מבואר שלמעלה הוא בריבוי יותר, ולפעמים מבואר שלמטה הוא בריבוי יותר) אינם סותרים זה לזה, ואדרבה, הא בהא תליא, כידוע שריבוי האורות הוא סיבה למיעוט הכלים, וריבוי הכלים הוא סיבה למיעוט האורות. וכמו"כ יש לומר גם בענין אין ויש, שמה שמבואר שלמעלה אין ולמטה יש, הוא בבחי' הכלים, ומה שמבואר שלמעלה יש ולמטה אין, הוא בבחי' האורות.

(112) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב. קלא, ג ואילך. תו"ח חיי שרה קכו, ד. המשך

(113) סימן ב. תער"ב ח"א פל"ד. פפ"ו.

(114) ראה ביאורו"ז לאדמו"ר האמצעי (115) ר"פ חיי שרה.

אמנם ביאור זה אינו מספיק, שהרי עפ"ז נמצא שהענין דכולא קמי' כלא חשיב הוא רק בבחי' הכלים, ובאמת הרי הביטול דכלא חשיב הוא גם בהאורות, ואדרבה, בהאורות הרי זה עוד יותר מאשר בכלים, וא"כ איך אפשר לומר שבבחי' האורות למעלה יש כו'. [ולהעיר¹¹⁶ שקושיא זו היא גם בנוגע לענין המספר, דלכאורה אינו מובן, איך אפשר לומר שהאורות ככל שהם למעלה הם במספר מרובה יותר, הרי ענין ריבוי המספר הוא בחי' התחלקות, וכיון שכל מה שהוא קמי' יותר הוא יותר כלא, הרי ככל שהאורות הם למעלה יותר ה"ה צ"ל במיעוט יותר].

אך הענין הוא, כפי שמבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאמר דר"ה דשנת תר"פ¹¹⁰ (שנת התחלת נשיאות כ"ק מו"ח אדמו"ר, לפני חמשים שנה), שבבחי' האור עצמו ישנם ב' מדריגות, האור שלגלות עצמותו, והאור שלהאיר את העולמות. וזהו מה שלפעמים מבואר שלמעלה הוא בחי' אין ולמטה יש [וכן¹¹⁶ שלמטה הוא מספר המרובה], ולפעמים מבואר שלמעלה יש [וכן¹¹⁶ שלמעלה הוא מספר המרובה] ולמטה אין, והיינו, שבבחי' האור שענינו להאיר את העולמות, הנה כל מה שהוא למטה יותר, שנמשך יותר בעולמות, הוא בבחי' יש יותר (ובריבוי יותר), אבל בבחי' האור שלגלות עצמותו, הנה כל מה שהוא למעלה יותר הוא בבחי' יש יותר (ובריבוי יותר), והיינו, שיש בו יותר מבחי' העצמות, כי גילוי העצמות (כפי ששייך לומר בעצמות ענין הגילוי) הוא למעלה יותר. וזהו כי אל דעות הוי', שבהוי' עצמו, שהוא בחי' האור, ישנם ב' הדעות, דעת תחתון, שלמעלה אין ולמטה יש, הוא בבחי' האור שלהאיר את העולמות, ודעת עליון, שלמעלה יש ולמטה אין, הוא בבחי' האור שלגלות עצמותו. ושני ענינים אלו ישנם גם בעבודת האדם בכל פרטי חייו, שהעבודה לעשות לו ית' דירה בתחתונים¹¹⁷, לעשות את העולם דירה לו ית', הו"ע האור שלהאיר את העולמות, והעבודה דדע את אלקי אביך¹¹⁸ הו"ע האור שלגלות עצמותו.

(ט) **וזהו** ובחודש השביעי באחד לחודש מקרא קודש גוי' יום תרועה יהי' לכם, בחודש השביעי בירחא דשבעתא, באחד לחודש זה אברהם, מקרא קודש זה יעקב, יום תרועה זה יצחק, שבר"ה נמשך לכאו"א מישראל זכרון זכות אבות אברהם יעקב ויצחק, ולא רק כמו

116) ענין זה לא זכרו היטב בשעת החזרה ובכ"מ. (החז"ל).

117) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. 118) דברי הימים-א כח, ט.

שהם באצילות, אלא גם ענין ירחא דשבועתא, בחי' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. ועי"ז נמשך לכאו"א מישראל כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה, וכמ"ש¹¹⁹ ואוצרך הטוב לנו תפתח, הטוב לנו דייקא¹²⁰, הן בענינים הגשמיים והן בענינים הרוחניים, וכידוע שהדין ומשפט דר"ה הוא הן על ענינים גשמיים¹²¹ והן (ומכ"ש) על ענינים רוחניים¹²², וכמ"ש¹²³ כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, כי חק לישראל קאי על הענינים הגשמיים, ומשפט לאלקי יעקב קאי על הענינים הרוחניים, ובר"ה נמשך לכאו"א מישראל כתיבה וחתימה טובה הן בענינים הגשמיים והן בענינים הרוחניים, והמשכה זו היא מבחי' ימי קדם שלמעלה מבחי' עולם כנ"ל. וענין זה נתחדש ע"י ישראל עצמם, שהם פועלים המשכה זו, שזהו מ"ש יהי' לכם, שישראל עצמם פועלים המשכת האור שלמעלה מהצמצום, ובאופן שאור זה נמשך גם למטה, בטוב הנראה והנגלה, בגשמיות וברוחניות, בכל הפרטים, ועד לקיום היעוד¹²⁴ אז ימלא שחוק פינו, שיהי' בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

-
(119) פיוט "שערי שמים פתח" בסוף דרושים לר"ה נט, ב. (122) ראה לקו"ת שם נו, א. סה"מ תרפ"ט ע' לא. ספר השיחות תורת שלום ע' 29. (123) תהלים פא, ה. וראה לקו"ת שם נה, סע"ד ואילך. (124) תהלים קכו, ב.	(119) פיוט "שערי שמים פתח" בסוף תפלת נעילה והושע"ר. (120) ראה סה"מ תרפ"ז ע' כא. תרצ"ו ע' 40. (121) ראה הגהות מיימוניות הל' תשובה פ"ג סק"א בשם הרמב"ן. הובא בלקו"ת